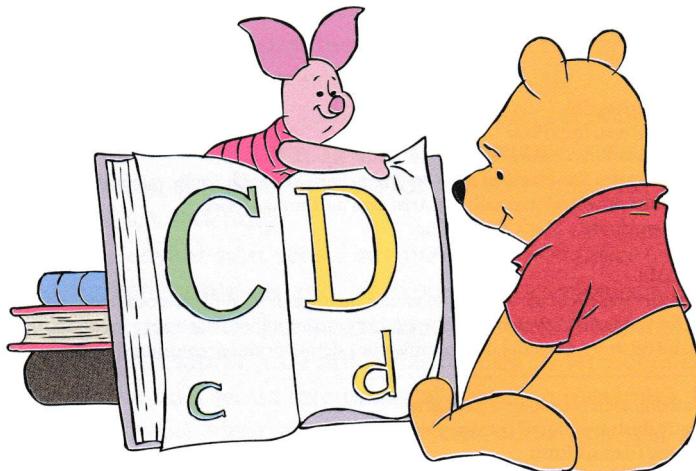
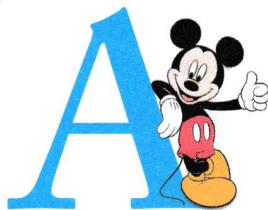

Dicționar explicativ ilustrat al limbii române

Clasele I – IV

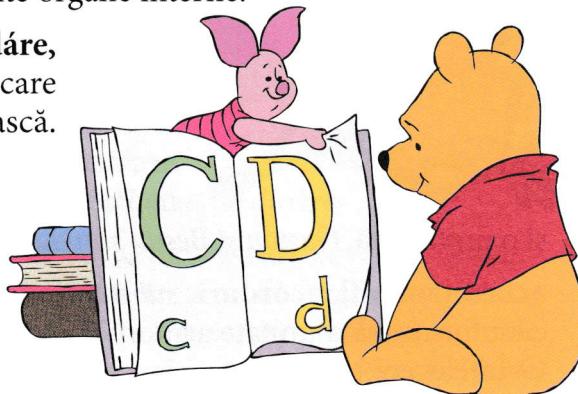

a se abăte [a-ba-te], **mă abát**, *verb* A-și schimba drumul pe care mergea la început. *Copiii s-au abătut de la drum și s-au rătăcit.* ◎ (despre furtună, ploaie mare, vânt puternic și.a.) A veni pe neașteptate. *O furtună de zăpadă s-a abătut asupra cetății Arendelle.* ◎ (figurat) A se îndepărta de la o normă, de la o linie de conduită etc.

abdomén [ab-do-men], **abdoméne**, *substantiv* Parte a corpului unde se găsesc stomacul, intestinele și alte organe interne.

abecedár [a-be-ce-dar], **abecedáre**, *substantiv* Primul manual din care copiii învață să scrie și să citească. *Winnie încearcă să citească abecedarul.*

absént [ab-sent], **abséntă, absénti, absénte**, *adjectiv* Care lipsește; care nu este prezent. *Petru este absent de la lecții.*

absolvént [ab-sol-vent], **absolvénti**, *substantiv* Persoană care a terminat o clasă sau o școală. *Sora mea este absolventă a Liceului Ion Creangă.*

a absorbí [ab-sor-bi], **absórb**, *verb* A trage în sine un gaz, un lichid. *Plantele absorb apa din pământ.*

abundéntă [a-bun-den-ță], *substantiv* Cantitate foarte mare de ceva; belșug. ♦ **Din abundență**, mult, din belșug. *A plouat din abundență.*

ábur [a-bur], **áburi**, *substantiv* Vapori de apă care ies dintr-un vas în care fierbe ceva. *Din ceainic ies áburi.*

ac, áce [a-ce], *substantiv* Mic obiect din metal, ascuțit la un capăt și prevăzut la celălalt cu o gaură prin care se trece ața. Este folosit la cusut.

♦ **A căuta acul în carul cu fân**, a căuta ceva greu sau imposibil de găsit. **A avea (sau a găsi) ac de cojocul cuiva**, a avea (sau a găsi) mijloace pentru a pedepsi pe cineva. ◎ Obiect asemănător cu acul de metal. *Acele ceasornicului.* ◎ Organul de apărare și de atac al unor animale. *Acul albinei. Acele ariciului.* ◎ (în botanică) Frunză ascuțită și îngustă a coniferelor.

accént [ac-cent], **accénte**, *substantiv* Pronunțare mai evidențiată a unei vocale. ☺ Semn grafic prin care se marchează această pronunțare.

accès [ac-ces], **accése**, *substantiv* Posibilitate sau drept de a intra undeva sau de a folosi ceva. *Accesul pietonilor pe carosabil este interzis.*

accidént [ac-ci-dent], **accidénte**, *substantiv* Întâmplare nefericită și neprevăzută care poate provoca rănirea sau chiar moartea cuiva ori poate produce pagube materiale. *Chick Hicks provoacă accidente pe pistă.*

a achitá [a-chi-ta], **achít**, *verb* A da o sumă de bani pentru a cumpăra ceva sau pentru un serviciu prestat; **a plăti**. *Am achitat taxa pentru pașaport.*

a acompañá [a-com-pa-ni-a], **acompaniéz**, *verb* A însobi cu un instrument sau cu vocea pe cineva care execută o piesă muzicală. *Naveen o acompañază pe Tiana la banjo.*

a acoperí [a-co-pe-ri], **acópar**, *verb* A astupa sau a protejează un lucru sau o ființă, punând ceva deasupra. *Vecinul și-a acoperit casa cu țiglă.*

acoperiş [a-co-pe-riș], **acoperişuri**, *substantiv* Parte de sus a unei clădiri, care o învelește și o protejează. *Gaston și Bestia s-au luptat pe acoperișul castelului.*

acórd [a-cord], **acórduri**, *substantiv* (*în muzică*) Legătură între sunete care formează o unitate armonică. *Acordurile armonioase ale melodiei.* ☺ Înțelegere între oameni sau între țări. *Mai multe state au încheiat un acord de pace.*

a acordá [a-cor-da], **acórd**, *verb* A da cu bunăvoieță. *Zâna azurie i-a acordat lui Giminy titlul de „sir“.* ☺ *A acorda* *adjectivul cu substantivul, a le potrivi în gen, număr și caz.* // **a acordá**, **acordéz**, A face un instrument muzical să cânte bine. *Muzicanțul și-a acordat vioara.*

acordeón [a-cor-de-on], **acordeoáne**, *substantiv* Instrument muzical cu claviatură, burduf și butoane. *Tony le cântă Doamnei și Vagabondului la acordeon.*

acrobát [a-cro-bat], **acrobáti**, *substantiv* Persoană care face exerciții grele de gimnastică. *La circ, Dumbo este tovarăș cu clovni și acrobați.*

ácrú [a-cru], **ácră, ácri, ácre**, *adjectiv* Care are gustul oțetului. *Merele verzi sunt acre.*

act, ácte [ac-te], *substantiv* Document prin care se dovedește ceva sau care identifică pe cineva. *La frontieră prezintăm actul de identitate.* ☺ *Faptă, acțiune săvârșită. Înfruntându-i pe tâlhari, Rapunzel a săvârșit un act de mare curaj.* ☺ *Parte dintr-o piesă de teatru.*

activitate [ac-ti-vi-ta-te], **activități**, substantiv Tot ce face omul pentru a obține un rezultat. *Activitate fizică. Activitate culturală.*

actor [ac-tor], **actori**, substantiv Artist care joacă roluri în piese de teatru sau în filme. *Pinocchio vrea să se facă actor.*

a acționá [ac-ți-o-na], **actionez**, verb A face un lucru cu un scop anume. ◎ A face să funcționeze. *Acționăm motorul și mașina pornește.*

acțiune [ac-ți-u-ne], **acțiuni**, substantiv Proces de realizare a unui lucru. ◎ Desfășurare a întâmplărilor dintr-o operă literară, dintr-un film etc. *Acțiunea din Povestea jucăriilor are loc în zilele noastre.*

acuaréla [a-cua-re-lă], **acuaréle**, substantiv Vopsea diluată în apă, folosită în pictură. Toulouse pictează cu *acuarele*.

a acumulá [a-cu-mu-la], **acumuléz**, verb A aduna încetul cu încetul. *Învățând, micul Lewis Robinson acumulează cunoștințe.*

acút [a-cut], **acútă, acúti, acúte, adjectiv** (despre sunete) Care are un ton mai înalt decât cel obișnuit; **ascuțit**. *El a scos un strigăt acut de durere.*

acváriu [ac-va-riu], **acvării, substantiv** Vas (mare) de sticlă umplut cu apă, în care se țin plante și animale acvatice, în special peștișori. *Nemo este prizonier într-un acvariu.*

a (se) adaptá [a-dap-ta], **(mă) adaptéz**, verb A (se) obișnui cu noile condiții de viață. *Stitch s-a adaptat la viața pe pământ.*

a adăpá [a-dă-pa], **adăp**, verb A da apă de băut unui animal. *Printul își adapă calul.* ◎ A se **adăpa** (despre animale) A bea apă. *Căprioarele se adapă din lac.*

adăpóst [a-dă-post], **adăpósturi, substantiv** Construcție care asigură protecția oamenilor sau a animalelor. ◎ Protecție, apărare. *Dalmătienii au găsit adăpost într-o fermă.*

a adăugá [a-dă-u-ga], **adăug**, verb A pune ceva în plus. *A adăuga zăhăr în ceai.*

adânc [a-dânc], **adâncă, adânci, adjectiv** Care are capătul departe de suprafață. *Alice cade într-o vizuină foarte adâncă.*

a ademení [a-de-me-ni], **ademenesc**, verb A atrage prin ceva placut. *Vulpoiul John îl ademenește pe Pinocchio cu promisiunea gloriei.*

adevăr [a-de-văr], **adevăruri**, substantiv Ceea ce este corect, drept. *Pinocchio trebuie să învețe să spună adevărul.*

adevărát [a-de-vă-rat], **adevărâtă**, **adevărâți**, **adevărâte**, *adjectiv Care corespunde adevărului. Întâmplările povestite de Bucșă nu sunt adevărare.*

a adiá [a-di-a], **adíe**, *verb (despre vânt) A sufla lin.*

adjectív [ad-jec-tiv], **adjective**, substantiv Cuvânt folosit pentru a arăta cum este un obiect sau o ființă. *În propoziția „Ușa este mare și albă”, cuvintele „mare” și „albă” sunt adjective.*

administrátie [ad-mi-ni-stră-ți-e], **administráții**, substantiv Toate instituțiile care conduc un stat. ☺ Organ de conducere al unei instituții sau al unei întreprinderi. *Administrația școlii.*

admirátie [ad-mi-ra-ți-e], **admiráții**, substantiv Sentiment de încântare și respect față de cineva sau ceva. *Toată lumea îl privea cu admirătie pe Stropi.*

a admíté [ad-mi-te], **admít**, *verb A primi ca bun, ca adevărat; a accepta. A admite o propunere. ☺ A permite cuiva să ia parte la ceva. A admite un elev la examene, la un concurs.*

a adormí [a-dor-mi], **adórm**, *verb A fi cuprins de somn. Albă-ca-Zăpada a adormit în camera piticilor. ☺ A face pe cineva să doarmă. Kaa îl adoarme pe Mowgli.*

a se adresá [a-dre-sa], **mă adreséz**, *verb A se îndrepta cu vorba către cineva. „Copii, mergem în excursie?” s-a adresat profesoara elevilor.*

a adúce [a-du-ce], **adúc**, *verb A lua cu sine un lucru și a veni cu el undeva. Aladin aduce lampa fermecată din peșteră. ☺ A da, a produce. Păsările de curte ne aduc multe foloase.*

adúlt [a-dult], **adúltă**, **adúlti**, **adúlte**, *adjectiv (despre persoane) Care a devenit matur. Om adult.*

a aduná [a-du-na], **adún**, *verb A aduce laolaltă ceva împrăștiat în mai multe părți. Tata a adunat fânul.*

adunáre [a-du-na-re], **adunări**, substantiv Întrunire de persoane pentru a discuta și a hotărî ceva. *Adunarea părintilor.* ☺ (în matematică) Operația de a adăuga un număr la altul sau la mai multe.

adverb [ad-verb], **advérbe**, substantiv Cuvânt folosit pentru a caracteriza un verb (o acțiune) sau un adjecțiv (o calitate). În propoziția „El merge agale“, cuvântul „agale“ este **adverb**.

adversár [ad-ver-sar], **adversári**, substantiv Persoană care înfruntă o altă persoană într-o acțiune, într-un concurs, într-o probă sportivă și.a. Peter Pan și căpitanul Hook sunt **adversari** dintotdeauna.

áer [a-er], substantiv Ceea ce respirăm. În pădure *aerul este curat*.

a aerisí [a-e-ri-si], **aerisesc**, verb A împrospăta aerul într-o încăpere. *Aerisim sala de clasă în fiecare recreație*.

a afâná [a-fâ-na], **afânéz**, verb A face solul mai puțin îndesat prin săpare. *Fermierul afânează pământul*.

a afirmá [a-fir-ma], **afirm**, verb A susține ceva cu tărie. *Afirm că acesta este adevărul*.

afiș [a-fiș], **afișe**, substantiv Înștiințare scrisă pe o foaie de hârtie și pusă pe stradă sau la intrarea în localuri, prin care se anunță ceva. *Afișele anunță un concurs de șah*.

a aflá [a-fla], **áflu**, verb A obține informații despre ceva sau despre cineva. *Căpitanul Shang află că Mulan e femeie*. ☺ A se afla, a se găsi într-un loc oarecare. *Unde se află Școala Mircea Eliade?*

afluént [a-flu-ent], **afluénti**, substantiv Râu mai mic care se varsă într-un râu mai mare sau într-un fluviu. *Prutul este affluentul Dunării*.

a (se) agățá [a-gă-ța], **(mă) agăț**, verb A (se) prinde de cineva sau de ceva. *După ce evadează din grădiniță, Woody rămâne agățat într-un copac*.

áger [a-ger], **ágeră**, **ágeri**, **ágere**, adjecțiv Iute în mișcări. *Sportivul cel mai ager câștigă premiul*. ☺ Care poate înțelege lucrurile bine și repede. *Nicoleta este cea mai ageră la aritmetică*. ☺ Care caracterizează un om deștept, istet. *Ochi, privire ageră*.

a se agitá [a-gi-ta], **mă agít**, verb A fi în mișcare dezordonată. *Copiii se agitau întruna*.

agramát [a-gra-mat], **agramáta**, **agramáti**, **agramáte**, adjecțiv Care nu știe să citească și să scrie corect.

agresív [a-gre-siv], **agresivă**, **agresivi**, **agresive**, adjecțiv Care atacă (fără motiv). *Lucifer era un motan agresiv*.

agricultură [a-gri-cul-tu-ră], **agriculturi**, substantiv Cultivarea pământului și creșterea animalelor. Oamenii de la sate se ocupă mai ales cu agricultura.

áisberg [ais-berg], **áisberguri**, substantiv Bucată mare de gheață care plutește pe mările și oceanele polare; **ghetar plutitor**. Stropi a fost cât pe ce să se ciocnească de un aisberg.

ajún [a-jun], **ajúnuri**, substantiv Zi dinaintea unui eveniment. În ajunul Crăciunului copiii merg să colinde.

a ajúnge [a-jun-ge], **ajúng**, verb A veni la locul fixat după parcurgerea unui drum. Belle ajunge la castelul Bestiei călare pe cal. ☺ A atinge ceva ce se află la înălțime. Ionel nu ajungea la mere și s-a urcat în pom. ☺ A fi în cantitate suficientă. Ca să-ți ajungă timpul, trebuie să respecți programul zilei.

a ajutá [a-ju-ta], **ajút**, verb A da un ajutor. Domnului Incredibil îi place să ajute oamenii la nevoie.

ajutór [a-ju-tor], **ajutóri**, substantiv Persoană care susține pe cineva. Copiii sunt un ajutor al părinților. // **ajutór**, **ajutoáre**, Sprijin acordat cuiva. Familiile cu mulți copii au primit ajutoare de la primărie.

a alăptá [a-lăp-ta], **alăptéz**, verb A hrăni un nou-născut cu laptele propriu. Capra își alăptează iedul.

alb, **álbă** [al-bă], **albi**, **álbe**, adjecțiv De culoarea laptelui sau a zăpezii. Mama coace pâine albă.

albástru [al-bas-tru], **albástră**, **albástri**, **albástre**, adjecțiv De culoarea cerului senin. Cenușăreasa are ochi albaștri.

álbie [al-bi-e], **álbii**, substantiv Vas în care se spală rufe sau se scaldă copiii la țară. ☺ Vale pe unde curge un râu. Albia râului Dâmbovița.

albínă [al-bi-nă], **albíne**, substantiv Insectă care strânge nectar din flori, pentru a face miere. Winnie de Pluș se teme de albine.

a alcătuí [al-că-tu-i], **alcătuiesc**, verb A forma ceva prin îmbinarea sau aranjarea unor elemente. Alcătuți o propozitie cu cuvântul „mama“.

alée [a-le-e], **aléi**, *substantiv* Drum pentru plimbare în parcuri și în grădini publice. *Aleea Scriitorilor se află în Parcul Central.*

a alége [a-le-ge], **alég**, *verb* A preferă ceva sau pe cineva dintre mai multe obiecte sau persoane. *Alege-ți o carte interesantă!*

a alergá [a-ler-ga], **alérg**, *verb* A se deplaza repede; **a fugi**. *Eu alerg desculț prin iarba verde.*

alfabét [al-fa-bet], **alfabéte**, *substantiv* Toate literele care se folosesc pentru a scrie într-o limbă. „A“ este prima literă din *alfabet*.

alimént [a-li-ment], **aliménte**, *substantiv* Produs care servește ca hrana. *Mierea este un aliment folosit.*

alimentárá [a-li-men-ta-ră], **alimentáre**, *substantiv* Magazin în care se vând alimente. *Am cumpărat iaurt de la alimentară.*

aluát [a-lu-at], **aluárturi**, *substantiv* Amestec din faină, apă, ouă și grăsimile din care se fac pâine, prăjituri și.a. *Mama frământă aluatul.*

a alunecá [a-lu-ne-ca], **alúnec**, *verb* A-și pierde echilibrul călcând pe ceva luncos. ◎ A se mișcă ușor pe o suprafață netedă. *Sania alunecă lin la vale.*

a alungá [a-lun-ga], **alúng**, *verb* A face pe cineva să plece în altă parte. *Bestia îl alungă pe Maurice din castel.*

amábil [a-ma-bil], **amábilă**, **amábili**, **amábile**, *adjectiv* Care se poartă frumos cu oamenii; **políticos**. *Sofia este o prințesă amabilă.*

amár [a-mar], **amáră**, **amári**, **amáre**, *adjectiv* Care are gustul pelinului sau al fierii. *Medicament amar.* ◎ (figurat) Care provoacă durere, tristețe. *Viață amără.* ♦ **Lacrimi amare**, lacrimi ce apar din cauza unei dureri sufletești.

ambaláj [am-ba-laj], **ambaláje**, *substantiv* Material care servește la împachetat. *Ambalajul lui Buzz Lightyear era puțin rupt.*

a amenajá [a-me-na-ja], **amenajéz**, *verb* A pregăti un loc, o încăpere pentru un anumit scop. *Elevii vor amenaja o mică expoziție de fotografii.*

a amenințá [a-me-nin-ța], **améninț**, *verb* A manifestă intenția de a face rău cuiva. *Şeful indienilor îi amenință cu moartea pe Băieșii Pierduți.*

a amestecă [a-mes-te-ca], **améstec**, *verb* A pune împreună diferite lucruri, formând un amestec. *Am amestecat brânza cu smântână.*

amiáză [a-mia-ză], **amiézi**, *substantiv* Mijlocul zilei. *Pe la amiază a început să plouă.*

a(-și) amintí [a-min-ti], **(îmi) amintesc**, *verb* A(-și) readuce ceva în memorie; a(-și) aduce aminte. *Anna nu-și mai amintea întâmplarea din copilărie. I-am amintit că mâine plecăm la țară.*

amúrg [a-murg], **amúrguri**, *substantiv* Parte a zilei între apusul soarelui și lăsarea nopții.

an, ani, *substantiv* Perioadă de timp care cuprinde douăsprezece luni.

a analizá [a-na-li-za], **analizéz**, *verb* A examina ceva descompunând în părțile din care este alcătuit. *A analiza o propoziție. A analiza opera unui scriitor.*

anchétă [an-che-tă], **anchéte**, *substantiv* Cercetare efectuată (de un organ de stat) pentru a stabili împrejurările în care s-a produs un fapt.

anghínă [an-ghi-nă], **anghíne**, *substantiv* Boală care apare în urma unei răceli și constă în inflamarea gâtului. *Din cauza anghinei am stat la pat.*

animál [a-ni-mal], **animále**, *substantiv* Ființă vie înzestrată cu capacitatea de a mirosi și de a simți. ♦ **Animal domestic**, animal ținut pe lângă casa omului. **Animal sălbatic**, animal care trăiește în câmp sau în pădure. *Mufasa este regele animalelor sălbaticice.*

animát [a-ni-mat], **animátă, animáti, animáte**, *adjectiv* Care este viu, însuflare. ♦ **Desene animate**, serie de desene care, aranjate succesiv, par că se mișcă.

aniversáre [a-ni-ver-sa-re], **aniversári**, *substantiv* Zi în care se sărbătorescă un eveniment care a avut loc în alt an la aceeași dată. *Mickey are parte de surprize la aniversarea zilei sale de naștere.*

anotímp [a-no-timp], **ano-tímpuri**, *substantiv* Fiecare dintre cele patru mari perioade ale anului (primăvară, vară, toamnă și iarnă). *Un anotimp are trei luni de zile.*

ansámblu [an-sam-blu], **ansámluri**, *substantiv* Un tot unitar alcătuit din elemente de același fel. ♦ **În ansamblu**, în general. ☺ Colectiv de artiști. *Ansamblu de cântece și dansuri.*

anténă [an-te-nă], **anténe**, substantiv Fiecare dintre cele două fire mobile de pe capul unor insecte, care le servesc ca organ de simț. *Unele insecte comunică între ele cu ajutorul antenelor.* ☺ Instalație prin care se emit ori se recepționează undele electromagnetice. *Un alt avion i-a rupt lui Stropi antena.*

anteriór [an-te-ri-or], **anterioără, anterióri, anterioáre, adjectiv & precedent.** Săritura anteroară a fost mai reușită. ☺ Care este așezat în partea dinainte. *Membrele anterioare ale iepurelui sunt mai scurte.*

antilópă [an-ti-lo-pă], **antilópe, substantiv** Animal din țările calde, care seamănă cu căprioara. Este sprinten și are coarne lungi și subțiri, de diverse forme. *O turmă de antilope îl strivește pe Mufasa.* ☺ Piele prelucrată a acestui animal, din care se fac mai ales obiecte de încăltăminte. *Pantofi eleganți de antilopă.*

a (se) antrená [an-tre-na],
(mă) antrenéz, verb A se pregăti pentru o activitate sportivă. *Domnul Incredibil se antrenează ca să revină în formă.*

antrenór [an-tre-nor], **antrenóri, substantiv** Persoană care antrenează sportivi.

anuál [a-nu-al], **anuálă, anuáli, anuále, adjectiv** Care are loc o dată pe an sau care durează un an. *Adunare anuală. Plantă anuală.*

anúnț [a-nunț], **anúnțuri, substantiv** Înștiințare scrisă. *Am afișat un anunț despre adunarea de mâine.*

a anunțá [a-nun-ță], **anúnț, verb** A face cunoscut. *Învățătoarea ne-a anunțat că vom pleca în excursie.* ☺ A vesti. *Iepurele Alb anunță sosirea Reginei de Cupă.*

aparát [a-pa-rat], **aparáte, substantiv** Sistem pentru efectuarea unor operații tehnice, mecanice. *Carl Fredricksen are aparat auditiv.* ☺ Mai multe organe care îndeplinesc anumite procese vitale în organismul omului. *Aparat respirator. Aparat digestiv.*

apartamént [a-par-ta-ment], **apartaménte, substantiv** Locuință formată din două sau mai multe încăperi. *Locuiește într-un apartament modern.*

a apartíne [a-par-ți-ne], **apartín, verb** A fi proprietatea cuiva sau a ține de ceva. *Cartea aparține bibliotecii. Tarzan aparținea lumii oamenilor.*

ápă [a-pă], **ápe, substantiv** Lichid incolor care nu are gust și miros. Fără apă nu există viață. *Apă de izvor.* ♦ **Apă dulce,** apă de râuri și de izvoare.

